

Hvězda inkoustu

Autor: Vojtěch Záleský

Číslo: roč. 7, č. 2/2021

Rubrika: K tématu

Klíčová slova:

Hvězda inkoustu je literární soutěž, kterou od roku 2017 pořádá nakladatelství Fragment. S česky psaným rukopisem nebo rukopisy – redakce autora v počtu zaslaných prací neomezuje, musí se ale vždy jednat o text, který nebyl nikdy předtím v tištěné podobě ani online publikován – se jí může zúčastnit každý autor, který ve dni odevzdání dosáhl věku patnácti let. Společně s přihláškou vyvěšenou na webu Fragmentu (<https://www.fragment.cz/akce-souteze/sesta-hvezda-inkoustu/>) a vyplněným formulářem pro GDPR pak zasílá svůj vytištěný rukopis ve dvou verzích na adresu redakce. Součástí rukopisu by mělo být i jedno- až dvoustránkové shrnutí děje.

Rukopis by se měl řídit jasně nastavenými pravidly.

Soutěž je tematická – každý ročník má své specifické zadání, které musí soutěžní rukopis splnit, a je pak na každém autorovi, jakým způsobem k němu přistoupí. Redakce kromě hlavního zadání a výpisu pravidel autora nijak neomezuje v tom, jak by chtěl svůj rukopis napsat a jak v něm své téma zachytí. Musí však být na zadání přímo postavené a nesmí se jednat jen o okrajovou záležitost nebo jen námět, který se pak v polovině knihy opustí. Pro autora to pak znamená jediné: čím osobitěji a svébytněji pojme svůj příběh, tím má větší šanci odlišit se od konkurence a být svůj – a tím větší je jeho šance na úspěch. Autor by si také měl správně pohlídat, že jeho rukopis splňuje žánr YOUNG ADULT (zkráceně YA).

Obecně se jím označuje literatura pro dospívající čtenáře ve věku 15-18 let (někdy se uvádí již od 14 let a naopak až do 25 až 30 let) a hlavní hrdinové řeší životní situace odpovídající jejich současné životní etapě. Příběhy se často zaměřují na postupné dospívání svých hrdinů a na opouštění období puberty – ze zkušenosti se ale dá namítnout, že to tak být nemusí. Stále se ale jedná o vyrovnání mladého člověka s dospělým světem kolem něj a nalezení pevného místa v něm. Nejčastěji se tyto knihy odehrávají ve středoškolském prostředí s tématy vyrovnání se s autoritami, ale spadají sem i knihy z vysokoškolských učeben i raného pracovního života. Podle různých definic se v těchto knihách volí mírné výrazové prostředky týkající se vulgarismů a zobrazování sexuálních scén – i tento trend se ale zdá být už zastaralý a je pak na vhodném uvážení redakce YA titulu, jakou doporučenou věkovou skupinou označí knihu, v níž se sexuální scény objevují. Nežrídka kdy bývá hlavním tématem těchto knih první láska a první vztah se vším, co je s tím spojené.

Ze všech rukopisů, které do soutěže dorazí, vybere redakce finálovou trojici a ta putuje do rukou odborné poroty. Porotci dostávají rukopisy anonymně, aby se zabránilo jejich ovlivnění nebo upřednostnění některého ze soutěžících, a po společném rozhodování vyhlásují vítěze. Ten je zpravidla vyhlášen při příležitosti Světa knihy, a je tak oficiálně představený čtenářské veřejnosti.

Hvězda inkoustu také všem soutěžícím nabízí příležitost, kterou v žádné jiné literární soutěži nenajdou – a to vydání jeho celého rukopisu ve formě románu. Většina tuzemských literárních soutěží se věnuje povídkám a vítězi nebo vítězům nabízí publikaci ve vydaném sborníku. Začínajícímu autorovi se tedy u Hvězdy naskytne velká šance zařadit se po bok pravidelně vydávajících českých autorů s vlastní knihou a připravit si půdu pro budoucí spisovatelskou dráhu.

Složení soutěžní poroty se řídí spisovatelskou zkušeností – v minulých ročnících to byla například spisovatelka Lenka Dostálová nebo spisovatelé Martin Bečan a Kateřina Šardická.

Soutěž má na starost literární redaktor Vojtěch Záleský a jako spisovatel a lektor tvůrčího psaní také každý rok pravidelně zasedá jako jeden z porotců.

© archiv Co0Boo

„Smyslem Hvězdy inkoustu je dát šanci nadějným českým nezavedeným autorům, najít budoucí hvězdy na poli YA literatury a poměrně příjemnou cestou jim pomoci k vydání jejich prvního rukopisu. Jsme si dobře vědomi rostoucí obliby knih v tomto žánru, a proto se chceme aktivně podílet na vytváření domácí YA scény. Cesta začínajícího autora je velmi nelehká a nese se hlavně ve znamení čekání. Běžně autor několik měsíců i let piluje svůj rukopis k dokonalosti, pak ho posílá do nakladatelství a čeká několik měsíců na vyjádření. Pokud přijde a je zamítavé, pošle svůj rukopis jinam a znovu čeká. Vydání rukopisu se tak může protáhnout i na několik let.

Literární soutěž naopak autorovi nabízí vynikající příležitost, jak se svým rukopisem prorazit, a dává mu poměrně jasnou představu o časovém rozvrhu finálního rozhodnutí, které se jeho rukopisu týká,“ dodává Vojtěch. „Navíc pak vítěz získá jedinečnou příležitost pracovat na svém rukopisu přímo pod dohledem profesionála.“

Protože je Hvězda inkoustu soutěží pro začínající autory, očekává redakce Fragmentu následnou spolupráci na úpravách tak, aby se knize dostalo té nejlepší možné spisovatelské péče. Toto redaktorské vedení se pak dá označit za kurz tvůrčího psaní. Autor si na základě redaktorových připomínek projde profesionální přípravou knihy, která leckdy znamená dívat se na svůj rukopis odborným okem – ne jen okem spisovatele.

„Vítěz soutěže dostane jedinečnou možnost vyzkoušet si až téměř analytickou práci na rukopisu. Neděláme si iluze, že nám do redakce přijdou texty, které žádné další úpravy už nebudou potřebovat a bude možné je ihned připravit do tisku,“ pokračuje Záleský. „To ani nakonec není účelem soutěže. Vydání knihy totiž vždy znamená podívat se na svůj rukopis jiným způsobem, než se na něj začínající autor díval doposud. A kromě okamžité zpětné vazby dostane i vynikající možnost vyzkoušet si opravdovou a často i nelehkou práci dostat rukopis na co nejlepší úroveň. Včetně rozdělení psaní do několika fází, které zahrnují samotné napsání první verze rukopisu – čili té, která pak v soutěži zvítězí –, ale také následné kroky editace a první, druhé a třetí čtení, při kterém se zhodnocuje dosavadní průběh celého vyprávění a stavby syžetu až po jednotlivé postavy, jejich motivace a uvěřitelnost. Je to tedy něco, co začínající autor ve své slibné kariéře dělá třeba i poprvé.“

Soutěž má za sebou vyhlášení šestého ročníku a díky tomu se už do rukou čtenářů dostaly čtyři knihy předchozích vítězů a na páté se nyní vytrvale pracuje. Mnozí z nich už mají za sebou druhou knihu a

ve spisovatelské činnosti pokračují i nadále. Naplňují tak cíl Fragmentu najít a udržet na spisovatelské scéně nové tváře.

První vítězkou Hvězdy inkoustu na téma urban fantasy se s rukopisem *Z kouře a kamene* stala Alžběta Bílková a její rukopis se ihned zařadil mezi výborně hodnocené knihy.

„Původní rukopis byl hodně hrubý, ale nakladatelství v něm zjevně vidělo takový potenciál, že jsem sama byla strašně překvapená, když ho vybrali za vítězný,“ říká Alžběta. „A doposud mě to strašně těší. Od původního rukopisu se příběh o tolik neliší, některé události jsou trochu jinak poskládané. Třeba taková Mara v první verzi příběhu byla pouze zmíněná, zatímco teď má své vlastní kapitoly a patří mezi hlavní hrdiny. Nemluvě o tom, že původní příběh byl daleko více otevřený. Ale třeba takový název zůstal. Upřímně ani nevím, jak jsem ho pojmenovala v prvních verzích. Ve chvíli, kdy jsem dala přízvisko čtyřem vládcům, jsem si řekla: A! Ejhle, takhle by se to mohlo jmenovat.“

Kosti Mraza, fantasy inspirované slovanskou mytologií, jsou Alžbětinou druhou knihou a dokazují, že se její jméno mezi ostatními autory jistě neztratí.

V druhém ročníku s tématem fantasy s detektivní zápletkou zvítězila Kateřina Šardická a její jméno se ihned zařadilo mezi autory, jejichž tvorbu čtenáři netrpělivě vyhlíží – což dokazuje i její druhá kniha *Noci běsů*, která se dočkala už dvou dotisků. Její vítězný román *Zmizení Sáry Lindertové* v roce 2019 získal dvě ocenění v soutěži *Knihy roku*, a to v kategoriích *Knihy roku* a *Objev roku*.

„Chápu, že někoho může při psaní soutěž svazovat, protože je třeba myslet na určité zadání, rozsah a mantinely, které je třeba splnit,“ říká Kateřina. „Na druhou stranu já osobně zastávám teorii, že je to nejsnazší cesta. Když máte hotový rukopis, čeká vás obvykle nekonečné kolečko nabízení, prodávání oslovování nakladatelství a nekonečného čekání na nějakou odpověď. U soutěží máte záruku, že se rukopisům bude někdo věnovat téměř okamžitě, což znamená, že víte relativně brzo, na čem jste. Nejsem úplný zastávce samizdatu, kdy knihy neprojdou vůbec žádnou redaktorskou prací. Chápu, že je to pro některé autory záruka největší volnosti, nicméně nezaručí vám to odstup od vlastní práce a ten je velmi důležitý. Soutěž je prostě ten nejsnazší způsob, jaký si můžete zvolit.“

Třetím ročník soutěže se nesl v duchu sci-fi, fantasy a postapo a na téma *Praha v roce 2120* zvítězila s knihou *Futurum Petra* Podolová.

„Velmi mě zaujalo, že se do soutěže můžete přihlásit s celým rukopisem, a ne jen s povídkou,“ říká Petra. „O účasti jsem začala přemýšlet na Světě knihy, kde jsem viděla vyhlášení Katky Šardické. Tím, že tématem třetího ročníku Hvězdy inkoustu byla Praha 2120, se z mého neurčitého prostoru příběhu stalo místo nabývající konkrétních tvarů, což dalo všemu jiný rozměr a přineslo to spoustu nových nápadů.“

© archiv Coobook

Slovanskou mytologií byl protkнутý ročník číslo čtyři a vítězným rukopisem se staly *Světla nad močálem* autorky Lucie Ortegy.

„Témata Hvězdy inkoustu jsem sledovala asi od jejího druhého ročníku, ale do té doby mě nezaujala. Ještě než byl vyhlášený ten čtvrtý, napadlo mě, že bych mohla napsat něco se slovanskou mytologií, takže když jsem pak viděla téma, usoudila jsem, že buď teď, nebo nikdy. Protože už jsem za sebou měla pár zkušeností s redakčními úpravami povídek ve spolupráci s jinými nakladatelstvími, měla jsem představu, co očekávat. Způsob jednání byl příjemný a konstruktivní. Zásahy do textu, ač jsou běžné a je dobré s nimi počítat, mohou být pro autora poměrně nepříjemné. Redaktor s dobrým přístupem dokáže autora nasměrovat a pomoci mu najít vhodnější řešení, aniž by mu ubíral prostor nebo vnucoval styl, který autorovi není vlastní.“

V zatím posledním ročníku s tématem feel good contemporary zvítězila Lenka Poláčková s rukopisem s pracovním názvem *Hledání Totor* a její kniha je právě ve fázi příprav na vydání.

Všichni budoucí spisovatelé se už nyní mohou podívat na šestý ročník soutěže s tématem královská fantasy a zapojit se. Třeba se právě jejich jméno objeví mezi všemi předchozími vítězi, a budou tak moct zasednout například na nějaké besedě a naplno si užít čtenářskou pozornost.

Vyhlašování soutěže probíhá na festivalu Svět knihy a vítěz se pak následně účastní i literárního festivalu pro dospívající čtenáře Humbook.

Veškerá pravidla k letošnímu ročníku naleznou čtenáři na webu Fragmentu <https://www.fragment.cz/akce-souteze/sesta-hvezda-inkoustu/> a vítězné knihy z minulých ročníků si mohou zakoupit na webu Albatros Media.cz <https://www.albatrosmedia.cz/hledani/?Text=hv%C4%9Bzda%20inkoustu&filter=%22notonlypurchase%22%3Atrue>

ZÁLESKÝ, Vojtěch. Hvězda inkoustu. *Impulsy: Inspirace, náměty a trendy dětského čtenářství* [online]. 2021, roč. 7, č. 2 [cit. 2021-09-13].

Dostupný z WWW: impulsy.kjm.cz/impulsy-clanek/hvezda-inkoustu.

